

В.Й. Шатило¹, Ю.Я. Галінський², В.М. Косенко¹

¹ КВНЗ «Житомирський інститут медсестринства» Житомирської обласної ради

² Житомирський обласний центр профілактики та боротьби зі СНІДом
Житомирської обласної ради

Динаміка поширення ВІЛ-інфекції в Житомирській області

Мета роботи — проаналізувати динаміку поширення ВІЛ-інфекції в Житомирській області на основі показників роботи Житомирського обласного центру профілактики та боротьби зі СНІДом.

Матеріали та методи. Досліджено річні звіти Житомирського обласного центру профілактики та боротьби зі СНІДом від 1996 до 2016 р. У роботі використано такі методи дослідження: бібліосемантичний, системного аналізу та логічного узагальнення, статистичної обробки.

Результати та обговорення. За період від 1996 до 2016 р. (станом на 1.01.2017 р.) працівники центру зареєстрували 5660 випадків носіїв ВІЛ-інфекції. Показники, що відтворюють кількість пацієнтів з особливо небезпечним вірусом по Житомирській області, не перевищують середньоукраїнські. Житомирська область належить до областей із відносно невеликою кількістю ВІЛ-інфікованих. Від 2010 р. зафіксовано стабілізацію показників, які відтворюють кількість ВІЛ-інфікованих: 2010 р. — 462 особи, яким уперше поставлено діагноз «ВІЛ-інфікований»; 2011 р. — 458; 2012 р. — 400; 2013 р. — 423; 2014 р. — 403; 2015 р. — 462; 2016 р. — 455. Загальна кількість хворих із синдромом набутого імунodefіциту в Житомирській області станом на 1.01.2017 р. відповідала показнику 1822 особи. З кожним роком зростає кількість летальних наслідків від цієї особливо небезпечної недуги. У 2016 р. щомісяця від СНІДу помирало від 5 до 14 хворих. За період від 1996 до 2016 р. в області народилася 1051 дитина від ВІЛ-інфікованих жінок. На диспансерному обліку в центрі профілактики та боротьби зі СНІДом перебувають 1084 ВІЛ-інфіковані вагітні.

Важливе значення в боротьбі з подальшим поширенням вірусу імунodefіциту людини відіграють профілактичні програми, до яких активно долучають працівників центру. Запобіжні заходи спрямовані на все населення Житомирської області, а не тільки на певні групи осіб (сексуальні меншини, наркозалежних).

Висновки. Кількість ВІЛ-інфікованих у Житомирській області в останні роки має тенденцію до стабілізації. Вірус імунodefіциту уражує насамперед працездатне населення, що зумовлює низку медичних та соціальних проблем. Обстеження на наявність вірусу імунodefіциту людини повинні періодично проводити серед пацієнтів, які отримують лікування від захворювань, що поширюються статевим шляхом, наркозалежних та інших осіб, котрі належать до груп ризику. Обов'язковим є проведення тестування на ВІЛ вагітним та жінкам, що планують вагітність і належать до груп ризику. Під час санітарно-освітньої роботи важливо переконувати людей, що надійний захист від ВІЛ — це здоровий спосіб життя та міцні сімейні стосунки.

Активізація боротьби з пандемією СНІДу та її наслідками — справа не тільки медична, а й загальнодержавна. Особливо небезпечна хвороба загострює демографічні питання в країні, породжує низку соціальних та етичних проблем.

Ключові слова

ВІЛ-інфікований, поширення, Житомирська область.

Проблеми ВІЛ/СНІДу торкаються всіх сфер життя нашого суспільства. Погляди на епідемію особливо небезпечної недуги як на проб-

лему асоціальних груп населення відійшли у минуле. Щодня в світі тисячі мешканців інфікуються вірусом імунodefіциту людини. Кількість ВІЛ-інфікованих у разі перевищує показники офіційно зареєстрованих випадків зараження [1–5].

Мета роботи — проаналізувати динаміку поширення ВІЛ-інфекції в Житомирській області на основі показників роботи Житомирського обласного центру профілактики та боротьби зі СНІДом.

Матеріали та методи

Досліджено річні звіти Житомирського обласного центру профілактики та боротьби зі СНІДом від 1996 до 2016 р. У роботі використано такі методи дослідження: бібліосемантичний, системного аналізу та логічного узагальнення, статистичної обробки.

Результати та обговорення

У липні 1996 р. було створено Житомирський обласний центр профілактики та боротьби зі СНІДом. За понад 20 років діяльності заклад перетворився на провідну спеціалізовану лікувально-профілактичну установу, обладнану найсучаснішою діагностичною й лабораторною апаратурою. Серед підрозділів — амбулаторно-поліклінічне відділення, лабораторія та кабінет довіри, відділ епідмоніторингу тощо. Висококваліфіковані фахівці центру щоденно надають допомогу, пов'язану з консультуванням населення з питань профілактики ВІЛ-інфекції, надають увагу соціальній підтримці інфікованим та членам їхніх родин, за потреби надають юридичні послуги, проводять тестування (зокрема анонімно) на ВІЛ, гепатити В та С, венеричні хвороби. Керівництво центру постійно контролює виконання державних програм, заходів, спрямованих на боротьбу з поширенням ВІЛ-інфекції/СНІДу, надає належну організаційно-методичну допомогу всім лікувально-профілактичним закладам Житомирської області. Тестування на ВІЛ проводять з дотриманням усіх етико-деонтологічних принципів. Особи з серопозитивними результатами отримують відповідні консультації лікарів центру. Значної уваги надають впровадженню сучасних методів санітарно-освітньої роботи.

За період від 1996 до 2016 р. (станом на 1.01.2017 р.) працівники центру зареєстрували 5660 випадків носіїв ВІЛ-інфекції. Динаміка виявлення вірусоносіїв від 1996 р. має тенденцію до зростання (рис. 1). Проте показники, що відтворюють кількість пацієнтів із особливо небезпечним вірусом по Житомирській області, не перевищують середньоукраїнські. Житомирщина належить до областей із відносно невеликою кількістю ВІЛ-інфікованих. Від 2010 р. фіксується стабілізація показників, які відтворюють кількість ВІЛ-інфікованих: 2010 р. — 462 особи, яким уперше поставлено діагноз «ВІЛ-інфі-

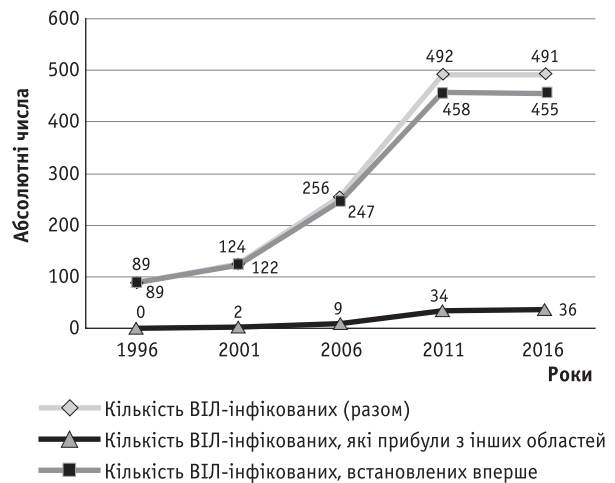

Рис. 1. Деякі показники (в абсолютних числах) роботи Житомирського обласного центру профілактики та боротьби зі СНІДом

кований»; 2011 р. — 458; 2012 р. — 400; 2013 р. — 423; 2014 р. — 403; 2015 р. — 462; 2016 р. — 455.

У 2016 р. в середньому за місяць виявляли від 24 до 56 пацієнтів із серопозитивними результатами, від 23 до 49 ВІЛ-інфікованих (діагноз поставлено вперше), від 9 до 26 хворих на СНІД. Загальна кількість хворих із синдромом набутого імунodefіциту в Житомирській області на 1.01.2017 р. становила 1822 особи. Середня тривалість життя інфікованих зазвичай не перевищує 10–15 років. Своєчасне призначення ефективної антиретровірусної терапії лікарями закладу, безплатна видача цих препаратів пацієнтам дає змогу запобігти ранньому розвитку опортуністичних захворювань (спричинених умовно-патогенною мікрофлорою). Специфічне лікування антиретровірусними препаратами зменшує вірусне навантаження, що поліпшує імунний захист організму та продовжує життя. Лікарі центру переконані, що своєчасна діагностика та лікування дають змогу ВІЛ-інфікованим вести повноцінне життя тривалий час.

Слід зауважити, що з кожним роком зростає кількість летальних наслідків від цієї особливо небезпечної недуги. У 2016 р. від СНІДу щомісяця помирало від 5 до 14 хворих. Загальна кількість летальних випадків від хвороби — 865 осіб, 147 хворих померло від СНІДу та інших причин (рис. 2).

Привертає увагу факт, що серед інфікованих переважають особи репродуктивного віку. Збільшується кількість інфікованих вірусом як чоловіків, так і жінок. Продовжують домінувати статевий та парентеральний шляхи передачі збудника. Слід зауважити, що серед донорів з великою ймовірністю можуть бути вірусоносії, позаяк під час обстеження вони можуть пере-

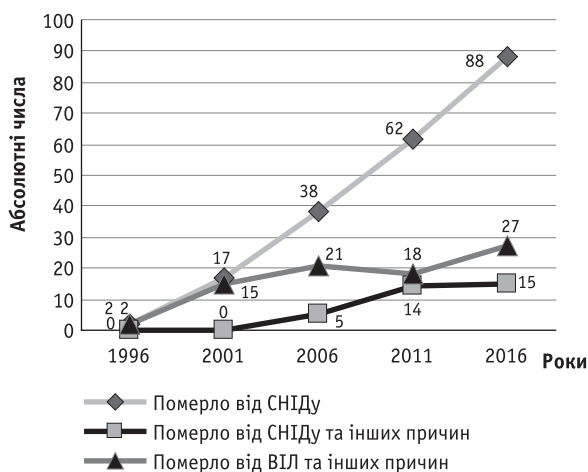

Рис. 2. Показники (в абсолютних числах) летальних наслідків від ВІЛ-інфекції та СНІДу

бувати в періоді «серонегативного вікна». ВІЛ-інфекція уражує не тільки сексуальні меншини та осіб, які вживають наркотики, до групи ризику долучаються хворі, яким за медичними показаннями передбачено переливання крові.

У Житомирській області зафіксовано значний відсоток хворих та інфікованих дітей, що породжує низку не тільки медичних, а й соціальних та етичних проблем. Дуже важливо своєчасно з'ясувати ВІЛ-статус дитини, тобто визначити, інфікована дитина ВІЛ чи ні. За період від 1996 до 2016 р. в області народилася 1051 дитина від ВІЛ-інфікованих жінок. Загальновідомо, що зараження дитини відбувається від ВІЛ-інфікованої матері під час внутрішньочеревного розвитку, під час пологів та вигодовування грудним молоком. На диспансерному обліку в центрі профілактики та боротьби зі СНІДом перебуває 1084 ВІЛ-інфіковані вагітні жінки. Своєчасне призначення антиретровірусної терапії майбутній матері та новонародженій дитині, відмова від грудного вигодовування сприяли деякій стабілізації показників щодо кількості новонароджених

із діагнозом ВІЛ. У процесі спостереження в 2010 р. перебували на обліку 102 дитини, народжені від ВІЛ-інфікованих жінок; у 2011 р. — 106; у 2012 р. — 106; у 2013 р. — 87; у 2014 р. — 94; у 2015 р. — 88; у 2016 р. — 93.

У таблиці наведено динаміку поширення ВІЛ-інфекції в Житомирській області в 2016 р. (за місяцями).

Важливу роль у боротьбі з подальшим поширенням вірусу імунодефіциту людини відіграють профілактичні програми, до яких активно долучають працівників центру. Запобіжні заходи спрямовані на все населення Житомирської області, а не тільки на певні групи осіб (сексуальні меншини, наркозалежних).

Санітарна освіта, пропаганда здорового способу життя, пояснення шляхів передачі ВІЛ-інфекції та наслідків СНІДу, своєчасне й активне виявлення вірусноносіїв, якісний контроль за донорською кров'ю, диспансерне спостереження за ВІЛ-інфікованими, суворе дотримання в медичних установах санітарно-протиепідемічного режиму — надійна перепона на шляху подальшого поширення особливо небезпечної інфекції.

Висновки

Кількість ВІЛ-інфікованих у Житомирській області в останні роки має тенденцію до стабілізації. Вірус імунодефіциту уражує насамперед працездатне населення, що зумовлює низку медичних та соціальних проблем.

Обстеження на наявність вірусу імунодефіциту людини повинні періодично проводити серед пацієнтів, які лікуються від захворювань, що поширюються статевим шляхом, наркозалежних та інших осіб, котрі належать до груп ризику.

У наш час обов'язковим є проведення тестування на ВІЛ вагітним жінкам та жінкам, що планують вагітність і належать до груп ризику.

Під час санітарно-освітньої роботи важливо переконувати людей, що надійний захист від

Таблиця. Динаміка виявлення ВІЛ-інфекції (в абсолютних числах) в Житомирській області в 2016 р.

Показники роботи центру профілактики та боротьби зі СНІДом	Розподіл за місяцями											
	01.2016	02.2016	03.2016	04.2016	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016	09.2016	10.2016	11.2016	12.2016
Виявлено серопозитивних осіб	27	39	6	45	24	53	48	48	38	38	36	32
Виявлено випадків ВІЛ-інфекції (загалом)	25	46	53	47	39	31	32	33	49	41	44	51
Виявлено ВІЛ-інфікованих уперше	23	41	48	42	37	29	31	33	49	38	38	46
Поставлено на облік ВІЛ-інфікованих вагітних	2	8	17	7	7	4	6	3	13	7	6	7
Зареєстровано хворих на СНІД	9	23	26	22	12	14	11	16	18	19	17	18
Померло від СНІДу	2	7	5	14	5	9	4	7	7	6	5	14

ВІЛ — це здоровий спосіб життя та міцні сімейні стосунки.

Активізація боротьби з пандемією СНІДу і її наслідками — справа не тільки медична, а й

загальнодержавна. Особливо небезпечна хвороба загострює демографічні питання в країні, породжує цілу низку соціальних та етичних проблем.

Конфлікту інтересів немає. Участь авторів: концепція і дизайн дослідження — В.Й. Шатило; збір матеріалу — Ю.Я. Галінський; обробка матеріалу — В.М. Косенко; написання тексту — В.М. Косенко; статистичне опрацювання даних — Ю.Я. Галінський; редагування тексту — В.Й. Шатило.

Список літератури

1. Аналіз поширення ВІЛ-інфекції в Україні. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://infolight.org.ua/content/analiz-poshirennya-vil-infekciyi-v-ukrayini>. — (дата звернення 6.09.2016).
2. В Україні до 2014 року вдвічі збільшиться кількість ВІЛ-інфікованих. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/tech/295160-v-ukrayini-do-2014-roku-vdvichi-zbilshitsya-kilkist-vil-infikovanih>. — (дата звернення 6.09.2016).
3. Кількість ВІЛ-інфікованих в Україні не знизиться. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.experts.in.ua/baza/prognoz/index.php?ELEMENT_ID=55118. — (дата звернення 6.09.2016).
4. Скільки в Україні ВІЛ-інфікованих. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://health.unian.ua/country/722922-skilki-v-ukrajini-vil-infikovanih.html>. — (дата звернення 6.09.2016).
5. Скільки в Україні ВІЛ-інфікованих і від чого їм загрожує смерть. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://4vlada.com/rivne/36843>. — (дата звернення 6.09.2016).

В.И. Шатило¹, Ю.Я. Галинский², В.Н. Косенко¹

¹КВУЗ «Житомирский институт медсестринства» Житомирского областного совета

²Житомирский областной центр профилактики и борьбы со СПИДом Житомирского областного совета

Динамика распространения ВИЧ-инфекции в Житомирской области

Цель работы — проанализировать динамику распространения ВИЧ-инфекции в Житомирской области на основе показателей работы Житомирского областного центра профилактики и борьбы со СПИДом.

Материалы и методы. Рассмотрены годовые отчеты Житомирского областного центра профилактики и борьбы со СПИДом с 1996 по 2016 г. В работе использованы следующие методы исследования: библиосемантический, системного анализа и логического обобщения, статистической обработки.

Результаты и обсуждение. За период с 1996 по 2016 г. (на 1.01.2017 г.) работники центра зарегистрировали 5660 случаев носительства ВИЧ-инфекции. Показатели, воспроизводящие количество пациентов с особо опасным вирусом по Житомирской области, не превышают среднеукраинские. Житомирщина относится к областям с относительно небольшим количеством ВИЧ-инфицированных. С 2010 г. фиксируется стабилизация показателей, которые воспроизводят количество ВИЧ-инфицированных: 2010 г. — 462 человека, которым впервые поставлен диагноз «ВИЧ-инфицированный»; 2011 г. — 458; 2012 г. — 400; 2013 г. — 423; 2014 г. — 403; 2015 г. — 462; 2016 г. — 455. Общее количество больных с синдромом приобретенного иммунодефицита в Житомирской области на 1.01.2017 г. отвечало показателю 1822 человека. С каждым годом растет количество летальных исходов от этой особо опасной болезни. В 2016 г. ежемесячно от СПИДа умирало от 5 до 14 больных. За период с 1996 по 2016 г. в области родился 1051 ребенок от ВИЧ-инфицированных женщин. На диспансерном учете в центре профилактики и борьбы со СПИДом находятся 1084 ВИЧ-инфицированные беременные.

Важное значение в борьбе с дальнейшим распространением вируса иммунодефицита человека играют профилактические программы, к которым активно приобщаются работники центра. Предупредительные меры направлены на все население Житомирской области, а не только на определенные группы лиц (сексуальные меньшинства, наркозависимых).

Выводы. Количество ВИЧ-инфицированных в Житомирской области в последние годы имеет тенденцию к стабилизации. Вирус иммунодефицита поражает прежде всего трудоспособное население, вызывая ряд медицинских и социальных проблем. Обследование на наличие вируса иммунодефицита человека должно периодически проводиться среди пациентов, получающих лечение от заболеваний, распространяющихся половым путем, наркозависимых и других лиц, относящихся к группам риска. Обязательным является проведение тестирования на ВИЧ беременных и женщинам, планирующим беременность и относящимся к группам риска. При проведении санитарно-просветительной работы необходимо убеждать людей, что надежная защита от ВИЧ — это здоровый образ жизни и крепкие семейные отношения.

Активізація боротьби з пандемією СНІДу та її наслідками — проблема не тільки медична, але й державна. Особливо небезпечна хвороба загострює демографічні питання в країні, породжує ряд соціальних та етичних проблем.

Ключові слова: ВІЧ-інфікований, поширення, Житомирська область.

V.I. Shatylo¹, J. Ya. Halinskyi², V.M. Kosenko¹

¹MHEI «Zhytomyr Nursing Institute» of Zhytomyr Regional Council, Zhytomyr, Ukraine

²Zhytomyr Regional Center for HIV/AIDS Prevention of Zhytomyr Regional Council, Zhytomyr, Ukraine

Dynamics of HIV infection in Zhytomyr region

Objective — the analyze of incidence dynamics of HIV infection in Zhytomyr region based on the records of Zhytomyr Regional Center for HIV/AIDS Prevention.

Materials and methods. Annual reports of Zhytomyr Regional Center for HIV/AIDS Prevention from 1996 till 2016 have been considered and examined. Bibliosemantic, system analysis, logic generalization and statistical data processing methods were used.

Results and discussion. 5.600 cases of HIV infection were recorded by center practitioners within the period from 1996 to December 2016. The records in Zhytomyr Region do not exceed the average ones over Ukraine. Zhytomyr Region belongs to regions with small amount of HIV-infected patients. From 2010 the number of HIV positive patients (diagnosed for the first time) is stabilizing: 462 persons in 2010; 458 in 2011; 400 in 2012; 423 in 2013; 403 in 2014; 463 in 2015 and 455 in 2016. The total number of persons living with AIDS in Zhytomyr region is 1.822 (ended January 1, 2017). The number of AIDS fatal cases has been increasing each year. From 5 to 14 patients died of AIDS in 2016. 1.051 HIV-infected children have been born in Zhytomyr region from 1996 to 2016. Nowadays 1.084 HIV positive pregnant women are registered to regular health care check-up in Zhytomyr Region Center for HIV/AIDS Prevention.

Preventive programs realized by Center practitioners help to control the incidence of HIV/AIDS. Preventive measures are directed not only towards certain public groups (sexual minorities, drug addicted persons), but towards all the population of Zhytomyr Region.

Conclusions. The number of HIV-infected patients in Zhytomyr Region has shown a stabilization trend recently. HIV affects labor pool mostly giving rise to medical and social problems. Tests for HIV are to be performed on a regular basis among the patients with STDs, drug addicted persons and other patients at risk. HIV tests should be proposed to women at risk that are pregnant or are planning to be pregnant. During awareness education healthy lifestyle and strong family relationship should be advised for reliable protection against HIV infection.

Active control of AIDS pandemic and its consequences should be both of medical and national concern. The highly infectious disease accentuates the demographic issues in the country and rises a number of social and ethical problems.

Key words: HIV-infected, spreading, Zhytomyr region.

Контактна інформація:

Косенко Валентина Миколаївна, к. мед. н., лікар-стоматолог
10002, м. Житомир, вул. В. Бердичівська, 46/15
Тел. (0412) 43-08-91
E-mail: kosenkost@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 3 травня 2017 р.